

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Deze nota wordt met een Kamerbrief meegestuurd: **Nee**

Aan

Minister VWS

Deadline: 23 februari
2023

nota

Covid-claims voorjaarsbesluitvorming

TER BESLISSING

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Directoraat Generaal
Volksgezondheid
PD Covid-19 Informatie &
coördinatie

Opgesteld door

5.1.2e

5.1.2e @minvws.nl

Datum

21 februari 2023

Kenmerk

Uw kenmerk

Zaaknummer

Bijlage(n)

0

1. Aanleiding

In de Bestuursraad (BR) van aanstaande vrijdag 24 februari zal de stand van zaken van de financiële besluitvorming binnen de verschillende (beleids)kolommen integraal worden besproken. De uitkomst van deze bespreking zal volgende week ter besluitvorming aan u worden voorgelegd. Over de covidbesluitvorming is er met FEZ grotendeels een gedeeld financieel beeld.

Voor vier dossiers leggen de covid-directies PDCIC, PDCV en PDCZ en FEZ in deze nota - voorafgaand aan bespreking in de BR – aan u een besluit voor over mogelijke dekking van de claims en de inzet van VWS voor de besprekingen met Financiën. Het gaat om onderzoek naar de effectiviteit van maatregelen (aanbeveling ovv-rapport 2), continuering van het coronadashboardprogramma, de contractuele verplichtingen m.b.t. de afname van zelftesten en postcovid-expertisecentrum en post-covid onderzoek.

2. Geadviseerd besluit

Voor de vier dossiers wordt u gevraagd een keuze te maken uit de verschillende opties.

A Effectiviteit maatregelen (onderzoek ZonMw)

Het gaat om meerjarige financiering van totaal €9 mln, waarvan €4 mln voor 2024, €3 mln voor 2025 en 2 mln voor 2026.

Welke optie voor het ZonMw-deelprogramma effectiviteit van maatregelen heeft uw voorkeur?

1. Financiering vanuit generale covidmiddelen en daarvoor een meerjarige claim indienen bij Financiën.
2. Financiering vanuit de envelop pandemische paraatheid en daarmee herprioriteren van de huidige voorstellen binnen de envelop.
3. Volstaan met het beperkte onderzoek in 2023, geen claim indienen voor dit meerjarig onderzoek in 2024-2026.

Advies PP & PDCIC: optie 1

PDCIC en PP adviseren om voor de eerste optie te kiezen. Deze optie is in lijn is met de aanbevelingen van de OVV en de wensen vanuit de Tweede Kamer. Financiën zal kritisch zijn maar we raden aan het gesprek met Financiën wél te voeren. Indien er een opleving van covid-19 komt, kan deze worden bestreden met maximale toegang tot kennis over de effectiviteit van maatregelen.

Advies FEZ: optie 2

Claim indienen vanuit Pandemische Paraatheid, omdat dit een grotere kans van slagen heeft in gesprek met IRF.

Datum
21 februari 2023

Kenmerk

B Stimuleren begrip publiek en advisering kabinet over ontwikkeling virus (Coronadashboard-programma)

Voor 2024 zien voor het Coronadashboard-programma vier opties:

1. Continuering Coronadashboard (website) in afgeslankte vorm + bestuursadvisering. *Begrote kosten voor 2024: €3,5 miljoen*
2. Afbouwen publieksfunctie tot een absolute minimumvariant waarmee het publiek de ontwikkeling van het virus nog wel kan volgen + een basisinfrastructuur voor bestuursadvisering. *Begrote kosten voor 2024: €2,7 miljoen met een bandbreedte van 500K*
3. Geen publiekelijk toegankelijk coronadashboard meer; alleen nog basisinfrastructuur voor bestuursadvisering. *Begrote kosten voor 2024: €2,2 miljoen euro met een bandbreedte van 500K*
4. Geheel stoppen met de website en activiteiten van het programma. *Begrote kosten voor 2024: Geen*

Advies PDCIC: optie 1

Het is op dit moment lastig om de toekomst het belang van het programma coronadashboard in 2024 te voorzien. Mocht er toch een opleving komen, kan het coronadashboard opnieuw een belangrijke functie vervullen in de informatievoorziening naar het Nederlandse publiek. Als de kans op een opleving eind 2023 nihil blijkt te zijn, kan nog steeds worden afgebouwd.

Aangezien het coronadashboard-programma nog een belangrijke informatie-behoefte vervult, draagvlak voor beslissingen geeft en er nog steeds waakzaamheid voor oplevingen nodig is, adviseren wij u om voor optie 1 te kiezen.

Een uitgebreide toelichting voor dit advies vindt u in de bijlage.

Advies FEZ:

Claim indienen vanuit Pandemische Paraatheid, omdat dit een grotere kans van slagen heeft in gesprek met IRF.

C De inzet van zelftesten

Er is een contractuele verplichting om in 2023 en 2024 nog 30 miljoen stuks zelftesten af te nemen. De kosten hiervan voor 2024 zijn totaal € 63,6 mln.

Wij vragen u voor uw voorkeur uit te spreken voor de volgende opties:

1. Op dit moment handhaven van huidige juridische verplichting en de volledige omvang van de daarbij horende kosten voor 2024. Van een beperking van de claim kan pas sprake zijn na aanpassing van de contractuele verplichtingen.
2. Beperken van de financiële claim voor 2024 vooruitlopend op een eventuele aanpassingen van de contractuele verplichtingen.

Standpunt PDCV: optie 1

PDCV vindt het belangrijk om ook in 2024 de financiële middelen te hebben voor de zelftesten, gezien de huidige contracten en de daarbij horende juridische verplichtingen.

Pas na besluitvorming op 10 maart over het (zelf)testadvies en het verschaffen van zelftesten aan sociale minima en onderwijs kan een inschatting gemaakt worden over de benodigde zelftesten voor 2024. Daarna kan gezien worden in hoeverre de contracten kunnen worden afgekocht en de kosten beperkt kunnen

worden. Daarnaast is het waarschijnlijk nodig het contract (deels) te behouden, zodat inkoop verspreid kan plaatsvinden en de kans te beperken dat een (grootschalige) voorraad over de houdbaarheidsdatum gaat.

Datum
21 februari 2023
Kenmerk

Standpunt FEZ: optie 2

FEZ is het eens om deze financiële verplichting op te nemen (juridisch verplicht), maar stelt voor om een deel van de afname voor 2024 (50%) reeds in 2023 te realiseren en te verkennen of de contracten mogelijk kunnen worden afgekocht. Daarnaast vraagt FEZ zich af in hoeverre inzet van zelftesten voor bepaalde doelgroepen in 2024 nog noodzakelijk is c.q. of hier nu al budget voor moet worden geclaimd.

D Post-covid expertisecentrum en post-covid onderzoek

Wij vragen u voor uw voorkeur uit te spreken voor één van de volgende opties voor de financiering van het post-covid expertisecentrum en onderzoek. Het gaat om totaal circa € 5 mln structureel.

1. Financiering met generale middelen en hiervoor een claim in te dienen in de voorjaarsbesluitvorming.
2. Financiering door herprioritering van de beschikbare middelen binnen de envelop pandemische paraatheid.

Standpunt PDCZ: optie 1

De directie PDCZ benadrukt dat post-covid een direct gevolg is van de covidpandemie en vindt financiering vanuit de generale middelen daarom gerechtvaardigd. Daarnaast heeft post-covid niet alleen medische gevolgen voor de betrokkenen maar effecten die het terrein van FEZ overstijgen (economie, arbeidsmarkt). Daarbij geldt ook hier dat de middelen in de envelop PP beperkt zijn en financiering vanuit de pp-envelop ten koste gaat van andere prioriteiten en opnieuw een weging vragen binnen de pp-envelop.

Standpunt FEZ: optie 2

FEZ heeft deze claim afgewezen en meent dat het niet gaat om de directe bestrijding van covid. Daarnaast meent FEZ dat het voorstel eventueel kan worden gefinancierd vanuit de envelop pandemische paraatheid.

3. Kernpunten

Effectiviteit maatregelen (onderzoek ZonMw)

Dit betreft een onderzoeksvoorstel voor een ZonMw-deelprogramma om de onderbouwing van maatregelen te verbeteren ter bestrijding van Covid-19 in de toekomst. Het gaat om meerjarige financiering van totaal €9 mln, waarvan €4 mln voor 2024, €3 mln voor 2025 en 2 mln voor 2026.

In het OVV-deelrapport 2 en vanuit de politiek wordt nadrukkelijk om evaluatieonderzoek gevraagd.

In 2023 wordt (beperkter) onderzoek hiernaar gedaan door RIVM en ZonMw. Weliswaar geeft dit een eerste beeld (m.n. op internationale vergelijkingen en modellering), maar nog geen sluitend antwoord op de behoefte aan totale inzicht in effectiviteit van maatregelen. Daarvoor is een meerjarig onderzoeksprogramma nodig is waarin wordt gekeken naar zowel epidemiologische effectiviteit en maatschappelijke neveneffecten, en naar de wisselwerking en weging tussen deze twee. Daarnaast kan in een meerjarig programma duurzame monitoring geborgd worden.

Dit onderzoek is politiek en maatschappelijk relevant met een groot afbreukrisico als dit onderzoek niet of beperkt wordt uitgevoerd en er een volgende golf komt.

De noodzaak van opvolging van de aanbeveling uit het ovv-rapport staat niet ter discussie. Wel de omvang van het onderzoek en de wijze van financiering. FEZ is van mening dat de financiering moet plaatsvinden uit de coalitiemiddelen voor pandemische paraatheid omdat de uitkomsten niet alleen de directe bestrijding van covid ondersteunen maar ook op langere termijn bruikbaar zijn voor pandemische paraatheid.

Datum
21 februari 2023
Kenmerk

De directies PDCIC en PP erkennen dat de resultaten van het onderzoek bruikbaar kunnen zijn voor toekomstige pandemieën maar zijn van mening dat het voorstel primair voortkomt uit de bestrijding van covid en de daaruit volgende aanbeveling uit het ovv-rapport. Financiering vanuit de generale middelen is daarom gerechtvaardigd. Daarbij geldt dat de middelen in de envelop PP beperkt zijn en dit onderzoeksvoorstel ten koste zou gaan van andere prioriteiten. Dit zou opnieuw weging van de voorstellen binnen envelop PP noodzakelijk maken.

Stimuleren begrip publiek en advisering kabinet over ontwikkeling virus (Coronadashboard-programma)

Tijdens de coronapandemie is het Coronadashboard uitgegroeid tot een veel bezochte website (10 miljoen unieke bezoekers in hoogtijdagen, en nu nog ruim 200.000 per maand) waarmee het grote publiek wordt geïnformeerd over de laatste epidemiologische situatie en de situatie in de ziekenhuizen. Het Coronadashboardprogramma is echter meer dan alleen een website. De data die verzameld wordt voor het Coronadashboard wordt door het programmateam gebruikt voor advisering van de ambtelijke en politieke top. Daarnaast draagt het team van het Coronadashboard-programma zorg voor het op peil houden van een acceptabel niveau van sturingsinformatie in het monitoring- en surveillancelandschap van Covid-19.

FEZ geeft aan dat zij de noodzaak niet zien van het in stand houden van het programma zodra de A-status en de maatregelen opgeheven zijn. Het bijhouden van sturingsinformatie en monitoring van het virus zou een rol zijn voor het RIVM moeten zijn in combinatie met Pandemische paraatheid. Vanuit PP is er echter geen budget voorzien voor monitoring en surveillance of publiekscommunicatie rondom Covid-19.

Bij voortzetting van het dashboard wordt verkend of er synergie in operationele kosten kan worden bereikt in de ontwikkeling van het VWS datalab, de ketenmonitor zorg en mogelijk het MIT dashboard.

De inzet van zelftesten

Er is een contractuele verplichting om in 2023 en 2024 nog 30 miljoen stuks zelftesten af te nemen. De kosten hiervan voor 2024 zijn totaal € 63,6 mln.

FEZ is het eens om deze financiële verplichting op te nemen (juridisch verplicht), maar stelt voor om een deel van de afname voor 2024 (50%) reeds in 2023 te realiseren en te verkennen of de contracten mogelijk kunnen worden afgekocht. Daarnaast vraagt FEZ zich af in hoeverre inzet van zelftesten voor bepaalde doelgroepen in 2024 nog noodzakelijk is c.q. of hier nu al budget voor moet worden geclaimd.

PDCV vindt het belangrijk om ook in 2024 de financiële middelen te hebben voor de zelftesten, gezien de huidige contracten en de daarbij horende juridische verplichtingen.

Na besluitvorming op 10 maart over het (zelf)testadvies en het verschaffen van zelftesten aan sociale minima en onderwijs kan een inschatting gemaakt worden over de benodigde zelftesten voor 2024. Op basis daarvan kan besloten worden in hoeverre de contracten kunnen worden afgekocht en in hoeverre de kosten zo veel mogelijk tot 2023 beperkt kunnen blijven.

Ondanks dat waarschijnlijk volledige afname van de 30 miljoen zelftesten niet nodig is, adviseert PDCV hier nog niet op vooruit te lopen en nog geen budgettaire aanpassing te doen op de verplichting tot afname van zelftesten in 2024.

Datum
21 februari 2023

Kenmerk

Omdat de zelftesten een houdbaarheidsdatum hebben is het waarschijnlijk nodig het contract (deels) te behouden, zodat inkoop verspreid kan plaatsvinden en de kans te beperken dat een (grootschalige) voorraad over de houdbaarheidsdatum gaat.

Post-covid expertisecentrum en post-covid onderzoek

PDCZ heeft een voorstel ingediend voor het verkrijgen van generale (covid)middelen voor de financiering van een post-covid expertisecentrum en post-covid onderzoek. Het gaat om totaal circa € 5 mln structureel.

FEZ heeft deze claim afgewezen en meent dat het niet gaat om de directe bestrijding van covid. Daarnaast meent FEZ dat het voorstel eventueel kan worden gefinancierd vanuit de envelop pandemische paraatheid.

De directie PDCZ benadrukt dat post-covid een direct gevolg is van de covidpandemie en vindt financiering vanuit de generale middelen daarom gerechtvaardigd. Daarnaast heeft post-covid niet alleen medische gevolgen voor de betrokkenen maar effecten die het terrein van FEZ overstijgen (economie, arbeidsmarkt). Daarbij geldt ook hier dat de middelen in de envelop PP beperkt zijn en financiering vanuit de pp-envelop ten koste gaat van andere prioriteiten en opnieuw een weging vragen binnen de pp-envelop.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Met betrekking tot het onderzoek naar de effectiviteit van maatregelen is er een brede wens vanuit de Kamer en ligt er een aanbeveling uit het ovv-rapport 2. Op het gebied van post-covid zijn er verschillende Kamermoties aangenomen.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Over het coronadashboardprogramma kan gesteld worden dat het programma bijdraagt aan eenduidige communicatie naar de samenleving over de stand van zaken rond de covid-pandemie.

c. Financiële en personele gevolgen

Zie voorgaande beslispunten. (FEZ aanvullingen?)

d. Juridische aspecten haalbaarheid

N.v.t.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Afgestemd met PDCIC, PDCV, PDCZ en FEZ.

f. Gevolgen administratieve lasten

N.v.t.

g. Toezeggingen

N.v.t.

h. Fraudetoets

N.v.t.

Datum

21 februari 2023

Kenmerk

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Deze nota gaat niet met een Kamerbrief mee.